

Thomas Mattsson förstår inte att det handlar om att Polisledningen i Stockholm vill stoppa journalister från att snoka kring illegala vapen i omlopp pga att spåren leder till polisens civila infiltratorer.

Expressens chefredaktör Thomas Mattsson. Foto: Ylwa Yngvesson

Expressenanställda åtalas för vapenköp

Expressen granskade den illegala vapenhandeln i Malmö - nu vill åklagaren att tre journalister på tidningen ska dömas för brott.

Orsak: de införskaffade en pistol för att överlämna den till polisen som ett bevis på hur enkelt det är att köpa illegala vapen.

- Jag blir förvånad. Det här var ett bra exempel på undersökande journalistik och tack vare våra medarbetare är det nu en stulen eller insmugglad pistol färre på Malmös gator, säger chefredaktör Thomas Mattsson.

Expressens chefredaktör Thomas Mattsson och nyhetschefen Andreas Johansson åtalas för anstiftan till vapenbrott. Reportern Diamant Salihu åtalas för vapenbrott.

Nu ska Malmö tingsrätt avgöra efterspelet till ett reportage som publicerades i oktober 2010, och som skulle visa hur lätt det var att komma över ett illegalt vapen i Malmö samtidigt som den nye "lasermannen" härjade och sköt ner oskyldiga Malmöbor.

Polisen varnade

I samband med skottlossningarna varnade polisen för den stora mängd illegala vapen som fanns på stadens gator, och både polischefer och politiker krävde hårdare lagstiftning.

– Bakgrunden till Expressens reportage var debatten om nya lagar. Vi ville ta reda på om opinionsbildarna hade rätt – om deras påståenden om att vapnen "flödar" i Malmö stämde, ja, då fanns det ju fog för förslagen om hårdare lagar. Men om det inte var så enkelt att anskaffa vapen som de hävdades, då förekom det ju överdrifter i ett uppskruvat tonläge, säger Thomas Mattsson.

Expressens reportage publicerades i oktober 2010.

– Mitt uppdrag till våra medarbetare, det var flera inblandade, var att vi skulle göra en tvådagarsgranskning genom att tala med polis, tull, kriminella med flera och sedan testa att köpa ett illegalt vapen som omedelbart skulle överlämnas till myndigheterna så att åtminstone det inte florerar vidare och kan användas för brott. Allt detta genomfördes också, precis som vi hade sagt.

Thomas Mattsson och Andreas Johansson åtalas då de enligt åklagaren har främjat gärningen. Mattsson tog enligt åtalet beslut att skicka Salihu till Malmö för att köpa vapnet, medan Johansson enligt åtalet ska ha gett klartecken att genomföra vapenköpet.

Expressenmedarbetarnas advokater har påpekat att åklagaren inte behövt åtala journalisterna, på grund av en undantagsparagraf i vapenlagen, men åklagaren Jörgen Larsson vill ändå gå till domstol.

Förklarar tidningsredaktion

Under utredningen har Expressens medarbetare förklarat hur reportaget kom till, och hur många chefer och andra medarbetare som varit involverade. Ändå har åklagaren valt ut Andreas Johansson och Diamant Salihu och åtalat just dem.

– Jag fick ägna rätt mycket tid under mitt förhör åt att förklara hur en tidningsredaktion är organiserad. Som ansvarig utgivare är det ju jag, och endast jag, som enligt Tryckfrihetsförordningen bestämmer vad som publiceras. Därför borde åklagaren nöjt sig med att bara åtala mig, om den här samhällsviktiga journalistiken nu är principiellt intressant att ta till en huvudförhandling, säger Thomas Mattsson.

Expressen har under förundersökningen redogjort för hur journalister arbetar med granskande reportage.

– Jag ser verkligen fram emot att inför domare och nämndemän få förklara hur undersökande journalistik bedrivs och varför den är viktig!

Av Hans L. Olofsson

hans.olofsson@expressen.se

Publicerat 27-12-2011

Vapnet, som Expressens reporter Diamant Salihu kom över efter bara fem timmar, är en pistol av modell CZ 70. Den är tillverkad i Serbien och användes länge av polis och militär i det forna Jugoslavien. Foto: STEFAN SÖDERSTRÖM

Vi köper vapen - på fem timmar

MALMÖ. I natt fortsatte jakten på mannen som skjuter mot invandrare i Malmö.

Polisens enda spår är att flera av skotten kommer från samma vapen.

Men Malmö flödar av vapen, enligt polisen.

Expressen/Kvällsposten bestämde sig för att undersöka hur lätt det är komma över ett illegalt vapen?

Det tog oss bara fem timmar.

- Bara du har cash så går det fort, säger en vapenägare.

Vapnet - en CZ 70

Kvällsposten/Expressen lyckades komma över en pistol av modell CZ 70 med 7,65 millimeters kaliber i Malmös undre värld.

Vapnet har tillverkats i Serbien och användes länge av polis och militär i det forna Jugoslavien. Överskott av vapnen har sålts vidare runt om i världen.

Modellen väger 720 gram och är 165 millimeter lång. Åtta patroner får plats i magasinet.

I går berättade Kvällsposten om Skånepolisens frustration över den illegala vapenhandeln i Malmö.

När vi undersökte tillgången fick vi, genom helt vanliga Malmöbor som vi frågade, snabbt svar på frågan:

Hur enkelt är det egentligen att få fatt i ett handeldvapen i staden som plågas av vansinnesdåden som tillskrivs "den nye lasermannen"?

- Det är enkelt, sa alla.

Kvällspostens ansvarige utgivare Thomas Mattsson beslöt att tidningen skulle låta utreda saken genom att försöka köpa ett vapen, och sedan direkt överlämna det till polisen.

"Inga mikrofoner?"

Strax efter klockan 13 på söndagen framförde vi till en kontakt att vi önskade köpa ett vapen. Redan klockan 14.45 ringde det från dolt nummer. En mörk, uppenbart förställd röst sa:

- Ta dig till den här adressen omedelbart så kan vi prata.

Knappt en timme senare leder några ungdomar oss in i en förfallen trappuppgång med slitna väggar och glassplitter på golvet.

- Ni har väl inga mikrofoner? säger de unga tonårskillarna och visiterar oss.

De drar loss de skottsäkra västarna som vi bär som en säkerhetsåtgärd, och kollar att vi inte bär på inspelningsutrustning.

"Priserna har stigit nu"

Ledaren, en man i 20-årsåldern, döljer ansiktet och beordrar sina medlemmar att låta oss förhandla i fred.

Han säger att han har två pistoler att sälja - en Smith & Wesson med kaliber .357 och en med kaliber 38.

Om vi lägger upp rätt summa kan vi få tillgång till vapen och ammunition direkt.

Vi ber att få återkomma när vi har pengar.

När vi lämnar gänget får vi kontakt med en annan man som säger sig vara intresserad av att sälja sitt vapen.

Vi möter honom på Rosengård.

Han äger en pistol av märket Beretta, säger han.

- Jag har den för att skydda mig och min familj mot gängen. Vi har haft en konflikt.

För 20 000 kronor kan vi få köpa pistolen.

- Priserna har stigit nu. Alla är rädda på grund av lasermannen och allt bråk mellan gängen.

"Bara du har cash"

Två personer har avrättats i gänguppställningar senaste året, i januari sköts en 26-åring utanför en hamburgerrestaurang vid Stortorget i centrum.

Är det enkelt att skaffa sig ett vapen?

- Mycket enkelt. Bara du har cash, säger mannen med Berettan.

Har du använt pistolen?

- Nej, bara mot ett träd för att testa.

Han lovar att komma tillbaka med pistolen, men kommer aldrig.

Men vi har fortfarande erbjudandet från ungdomsgänget.

Vi pratar med flera personer om vapenpris och tillgången, det är fler som efterfrågar vapen nu.

- Vi väntar på att det ska smälla, säger en man och syftar på ett blossande gängkrig.

Dessutom har skräcken för den så kallade lasermannen satt sina spår:

- Många passar på att skjuta sina fiender och skyller på lasermannen.

Många av personerna som Kvällsposten träffar vill faktiskt ha strängare regler mot illegala vapen. Trots att de har flera vänner och ibland även familjemedlemmar äger vapen.

- Det ska vara grovt brott att bara bära vapen. Folk här studerar lagen för att de ska kunna komma undan lindrigt om de grips beväpnade, säger en person vi pratar med.

- Det är bra att den svåra situationen med vapen kommer fram. Beatrice Ask måste agera genom att skärpa vapenlagen, säger en annan.

- Om det är så här nu - tänk då hur det kommer att vara om fem eller tio år här.

Vår kontakt kollar runt med flera vapenhandlare.

- Det spelar ingen roll om den är ny eller använd, bara det är ett vapen.

Vill göra affär - direkt

Vid 18-tiden tar vi åter kontakt med den maskerade gängledaren. Han är stressad, irriterad och vill göra en affär - direkt.

Det har knappt gått tre timmar från första kontakten.

Plötsligt överlämnas ett dödligt vapen till oss, inlindat i en turkosa barnblus.

Vi köper pistolen, och kontaktar sedan polisen.

Ett illegalt vapen mindre på Malmös gator, men det finns tyvärr allt för många kvar.

Av Diamant Salihu

diamant.salihu@expressen.se

Publicerat 25 okt 2010